

4.2

การเขียน อย่างมีประสิทธิภาพ

เขียนเพื่อการตัดสินใจ

Effective Writing for Policy

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

01 เขียนให้ชัด กระชับ นำเข้าสู่กีอิว

Problem Statement และ Recommendation ต้องชัดเจน กระชับ และมีหลักฐานสนับสนุน ผู้อ่านเข้าใจทันทีโดยไม่ต้องเดา

02 ใช้ข้อมูลสนับสนุนอย่างเหมาะสม

เลือกใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แสดงแหล่งที่มาและปี พร้อมระบุข้อจำกัดของข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

03 แปลงข้อเสนอแนะเป็น SMART

ข้อเสนอแนะต้องมี ตัวเลข กรอบเวลา และผู้รับผิดชอบชัดเจน ไม่กว้างเกินไป สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

04 ปรับภาษาให้เหมาะสมกับผู้บริหาร

ลดศัพท์เทคนิค ใช้ภาษาที่ เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ผู้บริหารอ่านแล้วตัดสินใจได้ใน 2 นาที

เป้าหมาย: ผู้อ่านตัดสินใจได้ใน 2 นาที

ผู้พึงหลักของ งานเขียน

ผู้บริหารต้องการ "สาระและทางเลือก"

ไม่ใช่รายงานยาว แต่ต้องการ ข้อมูลสำคัญและตัวเลือกที่ชัดเจน เพื่อตัดสินใจอย่างรวดเร็ว

ผู้อ่านมีเวลาจำกัด

ต้องตัดสินใจได้ใน 2 นาที งานเขียนต้องกระชับ เข้าใจง่าย ไม่ต้องอ่านซ้ำ

ต้องการคำตอบ 3 คำถามหลัก

1. ทำไม - ปัญหาคืออะไร?
2. อะไร - ต้องทำอะไร?
3. อย่างไร - ทำอย่างไร?

รู้จักผู้อ่าน

ก่อนเริ่มเขียน

หลักการเขียนเชิงนโยบาย 3 ข้อ

01

ชัด

1 ประโยค = 1 ประเด็น ไม่คลุมเครือ ผู้อ่านเข้าใจทันทีโดยไม่ต้องเดา

✓ หลีกเลี่ยงคำกำหนด

02

สั้น

ลดคำฟุ่มเฟือย ตรงประเด็น ไม่ซ้ำซ้อน ประหยัดเวลาผู้อ่าน

✓ ตัดคำไม่จำเป็น

03

ลงมือได้

มีคำแนะนำที่ปฏิบัติได้จริง ไม่ใช่แค่บรรยายปัญหา แต่บอกว่าต้องทำอะไร

✓ ระบุ Action ชัดเจน

ชัด + สั้น + ลงมือได้ = งานเขียนที่มีประสิทธิภาพ

VS

Policy Brief vs Report

แยกงานเขียน
ตามวัตถุประสงค์

Policy Brief

ตัดสินใจเร็ว สรุปปัญหาและคำแนะนำใน 1-2 หน้า เน้นข้อมูลสำคัญที่ต้องตัดสินใจทันที

ความยาว

1-2 หน้า

เวลาอ่าน

2-5 นาที

Report

วิเคราะห์ลึก รายละเอียดหลักฐานและกระบวนการวิเคราะห์ หลายบท หลายหน้า

ความยาว

10+ หน้า

เวลาอ่าน

30+ นาที

เลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับ ผู้รับและจุดประสงค์ ผู้บอกรายงานต้องการ Brief มากกว่า Report

PROBLEM STATEMENT

Problem Statement ที่ดี

องค์ประกอบที่ต้องมีเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจปัญหาชัดเจน

กลุ่มเป้าหมาย

ใคร ได้รับผลกระทบ? ระบุกลุ่มประชากรชัดเจน เช่น เด็กอายุ 0-5 ปี ผู้สูงอายุ 60+

พื้นที่

ที่ไหน เกิดปัญหา? ระบุพื้นที่ เช่น จังหวัด ภาค หรือประเทศ

ตัวเลข

เท่าไหร่ เป็นปัญหา? ใช้ตัวเลขวัดได้ เช่น ร้อยละ จำนวน อัตรา

ผลกระทบ

ส่งผลอย่างไร? ผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม

เหตุผล

ใน [พื้นที่][ตัวเลข] ของ [กลุ่มเป้าหมาย]
ประสบ [ปัญหา]
ส่งผลให้ [ผลกระทบ]

ตัวอย่าง: ในกรุงเทพฯ ร้อยละ 35 ของผู้สูงอายุ 60+ ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายทางการแพทย์สูงถึง 2,500 ล้านบาท/ปี

SMART สำหรับ Problem Statement

S**Specific**

เฉพาะเจาะจง ไม่กว้างเกินไป

✓ ระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจน

M**Measurable**

รัดได้ มีตัวเลข

✓ ใช้ตัวเลข ร้อยละ จำนวน

A**Actionable**

นำไปสู่การดำเนินการได้

✓ ชี้ไปสู่คำแนะนำที่ชัดเจน

R**Relevant**

เกี่ยวข้อง กับเป้าหมาย

✓ สอดคล้องนโยบายหลัก

T**Time-bound**

มีกรอบเวลา ชัดเจน

✓ ระบุปี หรือช่วงเวลา

Problem Statement ที่ดีต้องผ่านหั้ง 5 ข้อ

DATA

ใช้ข้อมูล แบบมี เป้าหมาย

สื่อ "ช่องว่าง"
ให้เห็นชัดเจน

ใช้กราฟแท่งเปรียบเทียบ baseline กับ target เพื่อแสดงช่องว่างชัดเจน

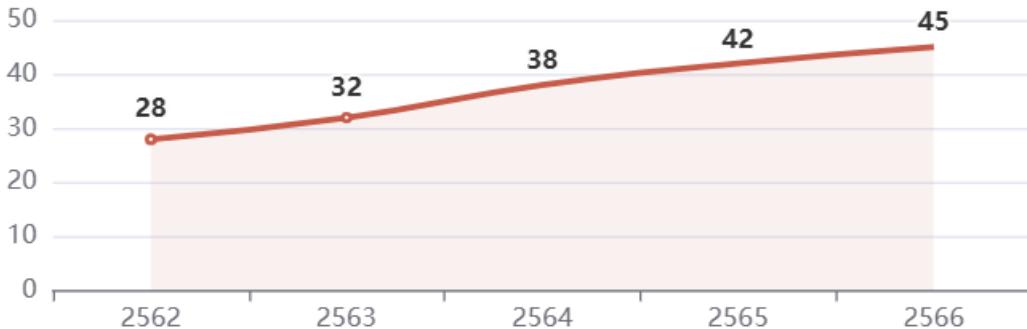
Trend และ Benchmark

ทำให้เห็นทิศทางและมาตรฐาน

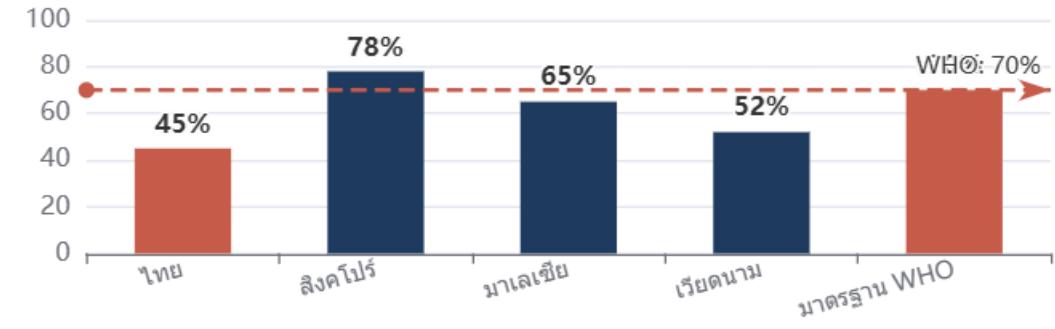
Trend

แนวโน้ม 3-5 ปี ข้อมูลกำลัง **ขึ้น** หรือ **ลง**? แสดงทิศทางของปัญหา

Benchmark

เปรียบเทียบ กับพื้นที่อื่น ประเทศอื่น หรือมาตรฐานสากล เราอยู่ตรงไหน?

Trend บอกว่า "กำลังเกิดอะไร" Benchmark บอกว่า "เรารออยู่ตรงไหน"

ตรวจคุณภาพข้อมูลแบบสั้น

Data Quality Short Version

แหล่งที่มา

ระบุหน่วยงาน/องค์กร ที่รวบรวมข้อมูล เช่น
กระทรวงสาธารณสุข WHO World Bank

✓ ใช้ Badge แสดงแหล่งที่มา

ปี

ข้อมูลปีไหน? อัปเดตหรือไม่? ข้อมูลล่าสุดหรือ
เก่า? มีผลต่อความนาเชื่อถือ

✓ ระบุปีทุกครั้ง

ข้อจำกัด

ข้อมูลอะไรที่ไม่มี หรือมีข้อจำกัด? บอกตรงๆ
เพิ่มความนาเชื่อถือ

✓ ไม่ปิดบังข้อจำกัด

ตัวอย่างการระบุข้อมูล:

"อัตราการตรวจคัดกรองโรคเบ้าหวาน ร้อยละ 45 (ข้อมูลจาก กระทรวงสาธารณสุข , ปี 2566) มีข้อจำกัด: "ไม่รวมข้อมูลจากโรงพยาบาลเอกชน"

DATA VISUALIZATION

เลือกราฟให้ถูก

ไม่ใช้กราฟผิดประเภท

Trend = กราฟเส้น (Line Chart)

แสดงการเปลี่ยนแปลงตามเวลา แนวโน้มขึ้นหรือลง เช่น อัตราป่วยต่อปี

Compare = กราฟแท่ง (Bar Chart)

เปรียบเทียบหลายกลุ่ม แสดงความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เช่น เปรียบเทียบจังหวัด

Share = กราฟวงกลม (Pie Chart)

แสดงสัดส่วน ของแต่ละส่วนใน整体 เช่น สัดส่วนประชากรตามกลุ่มอายุ

หลักเลี้ยง 3D และ เอฟเฟกต์ที่ไม่จำเป็น ทำให้อ่านยาก

เลือกราฟ

ให้เหมาะสมกับข้อมูล

การเล่าเรื่องด้วยข้อมูล

ทำให้ข้อมูล "เล่าเรื่อง"

1 1 Insight ต่อ 1 สไลด์

อย่าบัดหน้ายเรื่อง ในสไลด์เดียว ให้ผู้อ่านไฟกัสที่จุดสำคัญเพียงจุดเดียว

2 โครงสร้าง: คำถาม → ข้อมูล → Insight

เริ่มจากคำถามหรือปัญหา ตามด้วยข้อมูล แล้วสรุป insight ที่ตอบคำถาม

3 ใช้ Spotlight เน้นจุดสำคัญ

Highlight จุดที่ต้องการให้ผู้อ่านสนใจ ใช้สี ตัวหนา หรือกรอบเน้น

ตัวอย่าง: การเล่าเรื่อง

คำถาม: ทำไมอัตราการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานถึงต่ำ?

ข้อมูล: อัตราการตรวจคัดกรองร้อยละ 45 (ต่ำกว่าเป้าหมาย 70%)

★ Insight: ต้องเพิ่มการตรวจคัดกรองอีก 25% เพื่อให้ถึงเป้าหมาย

ข้อมูลต้องตอบคำถาม "แล้วไง?"

R โครงการ Recommendation

เขียนให้
"ลงมือได้"

สูตรการเขียน Recommendation

Action + Target + Time + Owner + Budget

Action

ทำอะไร

Target

เป้าหมาย

Time

กรอบเวลา

Owner

ผู้รับผิดชอบ

Budget

งบประมาณ

★ ตัวอย่างที่ดี

กระทรวงสาธารณสุข [Owner] ควรจัดตั้งทีมเฉพาะกิจ [Action] เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคหัวใจ [Target] ภายใน 6 เดือน [Time] ด้วยงบประมาณ 50 ล้านบาท [Budget]

SMART Recommendation ตัวอย่าง

เห็นตัวอย่างที่ดี/ไม่ดี

ไม่ดี

"ควรปรับปรุงระบบการตรวจสอบกรองโรคเบาหวาน"

- ✗ กว้างเกินไป - ไม่ระบุว่าปรับปรุงอะไร
- ✗ ไม่มีตัวเลข - ไม่รู้ว่าต้องการให้ถึงเท่าไหร่
- ✗ ไม่มีกรอบเวลา - ไม่รู้ว่าต้องทำเมื่อไหร่
- ✗ ไม่มีผู้รับผิดชอบ - ไม่รู้ว่าใครต้องทำ

ดี

"กรมควบคุมโรคควรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ 500 คน ภายใน Q2/2025 เพื่อเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบกรองโรคเบาหวาน"

- ✓ Action ชัดเจน - ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
- ✓ มีตัวเลข - 500 คน
- ✓ มีกรอบเวลา - Q2/2025
- ✓ มีผู้รับผิดชอบ - กรมควบคุมโรค

ดีต้องมี ตัวเลข กรอบเวลา และผู้รับผิดชอบ ชัดเจน

Executive Summary Writing

เขียนสรุปให้ครบใน 1 หน้า

ปัญหา

อะไร เป็นปัญหา? ระบุชัดเจน
พร้อมตัวเลข

1-2 ประโยค

สาเหตุ

ทำไม ถึงเกิด? หลักฐาน
สนับสนุน

2-3 ประโยค

ข้อเสนอแนะ

ต้องทำอะไร ? ระบุ Action
ชัดเจน

3-5 ข้อ

ประโยชน์

ได้อะไร ? ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

2-3 ประโยค

ทรัพยากร

ต้องใช้อะไร ? งบประมาณ
บุคลากร

1-2 ประโยค

ผู้บริหารอ่านแค่หน้านี้ก็ตัดสินใจได้

LANGUAGE & STYLE

ภาษาและส่วน

ลด jargon และทำให้อ่านง่าย

ประโยชน์

1 ประโยชน์ = 1 ประเด็น ไม่ซับซ้อน ผู้อ่านเข้าใจทันที

Active Voice

เน้นผู้กระทำการเป็นเจน ใช้ประธานกระทำการ ไม่ใช้ Passive Voice

ลดศัพท์เทคนิค

ถ้าจำเป็นต้องใช้ อธิบายในวงเล็บ หรือใช้คำที่เข้าใจง่ายแทน

Before / After

Before:

"การดำเนินการที่มีประสิทธิผล"

After:

"ทำให้ได้ผล"

A

ภาษา
ที่เข้าใจง่าย

การจัดรูปแบบเอกสาร

ทำให้ค้นหาง่าย

Headings

หัวข้อชัดเจน มีลำดับชั้น H1, H2, H3 ผู้อ่านรู้ว่าอยู่ส่วนไหน

- ✓ ใช้ขนาดตัวอักษรแตกต่างกัน

Bullets

ใช้จุดนำ ไม่นยาเกิน 2 บรรทัด อ่านง่าย ไม่เหนื่อยตา

- ✓ 1 จุด = 1 ประเด็น

Whitespace

พื้นที่ว่าง ช่วยให้อ่านสนับายน่ารัก ไม่แห้งจนอึดอัด อย่างล้าพื้นที่ว่าง

- ✓ เว้นระยะระหว่างย่อหน้า

Visual Cues

ตัวหนา สี กรอบ เน้นจุดสำคัญ ผู้อ่านเห็นทันทีว่าอะไรสำคัญ

- ✓ ใช้สีเน้นอย่างมีระบบ

จัดรูปแบบดี = อ่านง่าย = ตัดสินใจเร็ว

บอกรข้อจำกัด อย่าง มืออาชีพ

เพิ่มความ
น่าเชื่อถือ

ข้อมูลขาด

ระบุว่าข้อมูลใดไม่มี และทำไม่ ไม่ต้องปิดบัง บอกรงๆ ดีกว่า

ตัวอย่าง: "ไม่มีข้อมูลจากโรงพยาบาลเอกชน"

สมมติฐาน

อะไรที่สมมติไว้ และมีผลต่อข้อสรุป ระบุชัดเจน

ตัวอย่าง: "สมมติว่าอัตราการตรวจคัดกรองในภาครัฐและเอกชนเท่ากัน"

ผลกระทบ

ข้อจำกัดนี้ส่งผลต่อความมั่นใจ ในข้อเสนอแนะอย่างไร

ตัวอย่าง: "อาจทำให้ประมาณการต่ำกว่าความเป็นจริง"

บอกรงๆ ดีกว่าปิดบัง เพิ่มความน่าเชื่อถือ

TEXT IMPROVEMENT

ตัวอย่างการปรับปรุงข้อความ

สาหริต "แก้ให้ชัด"

✖ Before

"การดำเนินการที่มีประสิทธิผลในการจัดการกับปัญหาที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ"

→ ลดคำฟุ่มเฟือย จาก 17 คำ เหลือ 7 คำ

✓ After

"ต้องวางแผนรอบคอบเพื่อแก้ปัญหาซับซ้อน"

✖ Before

"ความมีการพัฒนาระบบการให้บริการที่มีคุณภาพดีขึ้น"

→ เพิ่มตัวเลข และรายละเอียดที่ชัดเจน

✓ After

"กระทรวงสาธารณสุขลดเวลารอคิวผู้ป่วยจาก 2 ชั่วโมง เหลือ 30 นาที ภายใน 6 เดือน"

หลักการ: ลดคำฟุ่มเฟือย + เพิ่มตัวเลข + ใช้ Active Voice

Checklist คุณภาพงานเขียน

ใช้ตรวจสอบก่อนส่ง

Problem Statement ผ่าน SMART

มีกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ตัวเลข ผลกระทบ ครบถ้วน

มีข้อมูลสนับสนุนทุกข้อเสนอแนะ

ทุกข้อเสนอแนะมี baseline target trend benchmark สนับสนุน

แหล่งที่มาและปีระบุชัดเจน

ทุกข้อมูลมีแหล่งที่มาและปี ไม่มีข้อมูลไร้ที่มา

ข้อเสนอแนะมี Action Target Time Owner Budget ครบ

ทุกข้อเสนอแนะผ่านสูตร 5 องค์ประกอบ

ภาษาเข้าใจง่าย ไม่มี jargon

ประโยชน์สัมภ์ Active Voice ลดศัพท์เทคนิค

ตรวจสอบก่อนส่งทุกครั้ง

Workshop: Rewrite Sprint

ฝึกเขียน
ย่อหน้าใหม่

กิจกรรม 10 นาที/รอบ

รับย่อหน้าที่เขียนไม่ดี ปรับปรุงให้ชัด กระชับ มีตัวเลข ใช้หลักการที่เรียนมา

1

รับย่อหน้า

ที่เขียนไม่ดี

2

ปรับปรุง

ให้ชัด กระชับ

3

Peer Feedback

แลกเปลี่ยนกับเพื่อน

Peer Feedback

แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ใช้ rubric ประเมิน ให้ feedback สร้างสรรค์

เป้าหมาย: ผู้อ่านตัดสินใจได้ใน 2 นาที

Peer Review ที่ให้ผล

เรียนรู้จาก feedback

Rubric 4 ข้อ

1 Problem Statement ชัดเจน?

มีกลุ่มเป้าหมาย ตัวเลข ผลกระทบ

2 ข้อมูลสนับสนุนเพียงพอ?

มี baseline target trend benchmark

3 ข้อเสนอแนะลงมือได?

มี Action Target Time Owner Budget

4 ภาษาเข้าใจง่าย?

ไม่มี jargon ประโยชน์สัมพันธ์ Active Voice

Feedback ที่ดี

👍 บอกว่าดีอะไร

"ตัวเลขชัดเจนดี" "Problem Statement เข้าใจง่าย"

📝 บอกว่าปรับปรุงตรงไหน

"ควรเพิ่มกรอบเวลา" "ลดคำฟุ่มเฟือยในประโยคแรก"

💡 ให้คำแนะนำเฉพาะเจาะจง

"ลองเปลี่ยนเป็น..." "เพิ่มตัวเลขตรงนี้จะชัดเจนขึ้น"

Feedback สร้างสรรค์ ช่วยให้เพื่อนเติบโต

สรุปและการบ้าน

ตอกย้ำสิ่งที่ต้องทำต่อ

สรุปบทเรียนวันนี้

- ✓ Problem Statement ต้องมีกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ตัวเลข ผลกระทบ
- ✓ ใช้ข้อมูล baseline target trend benchmark สนับสนุน
- ✓ Recommendation ต้องมี Action Target Time Owner Budget
- ✓ ภาษา ประโยชน์สัมภ์ Active Voice ลด jargon

การบ้าน

1 ปรับ Problem Statement

ของตัวเองให้ผ่าน SMART

2 เขียน Recommendation 3 ข้อ

ที่มี Action Target Time Owner Budget

3 นำ Checklist ไปใช้

ตรวจงานตัวเองก่อนส่ง

4 ฝึกเขียน Executive Summary

1 หน้า ครบ 5 องค์ประกอบ

เป้าหมาย: ผู้อ่านตัดสินใจได้ใน 2 นาที

Q & A

ถาม-ตอบ

ข้อสงสัย?

ถามได้เลย

แลกเปลี่ยน

เรียนรู้ร่วมกัน

ขอบคุณสำหรับการเข้าร่วม

Thank you for your participation